

การพัฒนาแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดนนทบุรี

DEVELOPMENT OF MEASUREMENT SCALE ON MEDIA LITERACY FOR PRATHOM SUKSA VI STUDENTS IN NONTHABURI

Received: October 11, 2019

Revised: November 18, 2019

Accepted: November 22, 2019

วรรณดี แสงประทีปทอง*

Vandee Sangprateeptong*

ทัศนีย์ ชาติไทย**

Tassanee Chatthai**

* รองศาสตราจารย์ ปรัญญาเอก สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

* Associate Professor and Ed.D., School of Educational Studies, Sukhothai Thummathirat Open University

Email: svandee_6@hotmail.com

** รองศาสตราจารย์ ปรัญญาเอก สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

** Associate Professor and Ed.D. School of Educational Studies, Sukhothai Thummathirat Open University

Email: tas_thai@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่างการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2561 จำนวน 200 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่พัฒนาในการวิจัยคือแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สถิติที่ใช้วิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ความตรง โดยวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง ความยาก โดยวิเคราะห์ด้วยสูตรอย่างง่าย อำนาจจำแนก โดยวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อและคะแนนรวม และความเที่ยง โดยใช้สูตรของคูเดอร์และริชาร์ดสัน 20 ผลการวิจัยพบว่า (1) การพัฒนาแบบวัด ได้แบบวัดการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 ฉบับ ประกอบด้วยข้อคำถามแบบสถานการณ์ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเข้าถึงสื่อ 8 ข้อ ด้านการวิเคราะห์สื่อ 8 ข้อ ด้านการประเมินสื่อ 7 ข้อ และด้านการสร้างสรรค์สื่อ 7 ข้อ (2) แบบวัดการรู้เท่าทันสื่อมีคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา โดยดัชนีความสอดคล้องมีค่า .67 ถึง 1.00 ความยาก .31 ถึง .80 อำนาจจำแนก .16 ถึง .58 โดยอำนาจจำแนกของข้อคำถามทุกข้อ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 และความเที่ยง เท่ากับ .85

คำสำคัญ: การรู้เท่าทันสื่อ แบบวัดการรู้เท่าทันสื่อ

Abstract

The objectives of this research were to create and verify quality of a measurement scale on media literacy for Prathom Suksa VI students in Nonthaburi. The research sample consisted of 200 Prathom Suksa VI students in Nonthaburi in the 2018 academic year, obtained by multi-stage sampling. The developed research instrument was a measurement scale on media literacy for Prathom Suksa VI students in Nonthaburi province. Quality of the instrument was verified by finding its content validity, difficulty index, discriminating index, and reliability. Research findings revealed that (1) the measurement scale on media literacy for Prathom Suksa VI students in Nonthaburi was in the form of a 4-choice situational test with 30 test items; it assessed four aspects of media literacy, namely, access to media, media analysis, media evaluation, and media creation; each aspect contained 7-8 test items; and (2) the content validity of the created measurement scale on media literacy of Prathom Suksa VI students was indicated by the IOC indices ranging from .67 to 1.00; its difficulty indices ranged from .31 to .80; its discriminating indices ranged from .16 to .58; its discriminating indices, as indicated by the t-test result, showed that the correlation coefficient were significantly different at the .05 level; and finally, the reliability coefficient for the whole test was .85.

Keywords: Media Literacy, Measurement Scale on Media Literacy

บทนำ

การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 มุ่งให้ผู้เรียนได้ทั้งความรู้และทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้ (วิจารณ์ พานิช, 2555, น. 16-17; พิระ พนาสุภาน, 2560, น. 2-6 อ้างถึงในวรรณดี แสงประทีปทอง, 2561, น. 2-3) 1) ผลการเรียนรู้ด้านความรู้ในสาระวิชาหลัก (Core Subjects) สาระวิชาหลัก 9 วิชา ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ภาษาสากล ต่างๆ ศิลปะ คณิตศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และการปกครองและสิทธิหน้าที่พลเมือง 2) ผลการเรียนรู้ด้านคุณลักษณะ คุณลักษณะที่ควรเกิดขึ้นกับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ความตระหนักรู้เกี่ยวกับโลก (Global Awareness) ความเข้าใจและปฏิบัติเป็นในด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ ความเข้าใจและปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดี (Civic Literacy) รู้จักทำหน้าที่และรับผิดชอบต่อสังคม ความเข้าใจและสามารถดำเนินชีวิตให้เป็นผู้มีสุขภาพดี (Health Literacy) สามารถดำรงตนให้เป็นผู้มีสุขภาพดี และ ความเข้าใจและปฏิบัติตนเป็นในด้านสิ่งแวดล้อม (Environment Literacy) มีจิตสำนึกในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 3) ผลการเรียนรู้ด้านทักษะ ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ควรมีทักษะที่สำคัญ 3 ด้าน ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skills) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี (Information, Media and Technology Skills) และทักษะด้านชีวิตและอาชีพ (Life and Career Skills) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี มุ่งเน้นให้มีความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศ และสื่อต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม สามารถจัดการ เชื่อมโยง ประเมิน และสร้างสารสนเทศ รวมถึงการประยุกต์ใช้เรื่องจริยธรรมและกฎหมายกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้ ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ประกอบด้วยทักษะย่อย ได้แก่ การรู้สารสนเทศ (Information Literacy) การรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) และการรู้ด้านไอซีที (ICT Literacy) ประกอบกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, น. 6-7) มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้นจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะที่สำคัญ 5 ประการ คือ 1) ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร 2) ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดอย่างเป็นระบบ 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ 4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน และ 5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ

สื่อและเทคโนโลยีมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว และกระจายไปสู่ทุกครัวเรือนอย่างทั่วถึงไม่ว่าจะเป็นสื่อกระแสหลักอย่างโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และสื่อทางเลือกอย่างอินเทอร์เน็ต และสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ส่งผลให้ผู้บริโภคสื่อเกิดเสรีภาพในการเสพข้อมูลข่าวสารได้อย่างอิสระ อีกทั้งความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสารทำให้รูปแบบของการสื่อสารเปลี่ยนแปลงไป นั่นคือ ผู้รับสารเป็นได้ทั้งผู้บริโภคสื่อและผู้ส่งสารในเวลาเดียวกัน การสื่อสารจึงไร้การควบคุมทั้งขอบเขตและเนื้อหา และนำไปสู่ประเด็นที่ว่าเมื่ออยู่ในฐานะของผู้รับและผู้ส่งสารในเวลาเดียวกันจะมีวิธีการใช้สื่ออย่างไรให้เกิดประโยชน์โดยไม่ตกเป็นเหยื่อของสื่อ เพราะการใช้สื่อย่อมส่งผลกระทบต่อพฤติกรรม ทักษะคิด ค่านิยม โดยเฉพาะผลที่เกิดกับตัวผู้รับสื่อและสังคมโดยเฉพาะเด็กและเยาวชน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560, น. 16) กำหนดทักษะสำคัญจำเป็นในโลกศตวรรษที่ 21 ไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2567 ประกอบด้วยทักษะที่เรียกตามคำย่อว่า 3Rs + 8Cs ดังนี้ 3Rs ได้แก่ การอ่านออก การเขียนได้ และการคิดเลขเป็น 8Cs ได้แก่ 1) ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา 2) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม 3) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนการทัศน์ 4) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ 5) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ 6) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 7) ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ และ 8) ความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม จะเห็นได้ว่าการรู้เท่าทันสื่อเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างหนึ่งของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

เด็กและเยาวชนเป็นวัยที่มีความต้องการที่จะแสวงหาข้อมูลข่าวสารต่างๆ เพราะเป็นวัยที่ใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับสื่อมากกว่าวัยอื่น ๆ พร้อมจะเรียนรู้และพัฒนาตนเองจากสิ่งต่างๆ รอบตัว จึงสามารถรับรู้ จดจำเนื้อหาที่มาจากสื่อได้เป็นอย่างดี การบริโภคสื่อมีผลกระทบทางตรงต่อความคิดและพฤติกรรมในการใช้สื่ออย่างไม่มีขอบเขต ไม่มีการคัดเลือกสื่อที่เหมาะสมกับวัย โดยเฉพาะสภาพครอบครัวและสังคมในปัจจุบันที่ปล่อยให้เด็กใช้ชีวิตอยู่ตามลำพังหรืออยู่กับเพื่อนวัยเดียวกันที่มีประสบการณ์ใกล้เคียงกันกับตัวเอง (พรรณพิมล วิปุลากร, 2554, น. 43-45) ส่งผลให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมต่างๆ จากการใช้สื่อ เช่น คุยโทรศัพท์กับเพื่อนมากเกินไป ทำให้ละเลยการอ่านหนังสือหรือช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน ทำให้ขาดปฏิสัมพันธ์กับคนในครอบครัว ลื่นเปลี่ยนค่าใช้จ่าย อีกทั้งโทรศัพท์มือถือยังเป็นเครื่องมือสนับสนุนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหากเด็กและเยาวชนนำไปใช้ในทางที่ไม่ดี เช่น โหลดคลิปโป๊ เล่นพนัน ขูกรรโชก และก่ออาชญากรรมอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจพฤติกรรมการใช้โทรศัพท์ของเด็ก พบว่าเด็กใช้เวลามากกว่าวันละ 12 ชั่วโมง ส่วนใหญ่ดูโทรทัศน์เพียงลำพังหรือดูด้วยกันกับพี่น้องวัยใกล้เคียงกัน โดยเฉพาะในตอนกลางคืนหรือช่วงวันหยุดเสาร์อาทิตย์ (พรรณพิมล หล่อตระกูล, 2553, น. 7) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นวัยที่กำลังพัฒนา มีความอยากรู้อยากเห็น และเป็นวัยที่มีลักษณะการเรียนรู้แบบสูง เนื่องจากระบบการคิดยังอยู่ในช่วงการพัฒนาความเป็นเหตุเป็นผล การแยกแยะข้อมูลที่รับรู้ว่ามีคามหมายเช่นไร มีแนวโน้มสูงที่จะทดลองด้วยการเลียนแบบพฤติกรรมโดยไม่เข้าใจความหมายของพฤติกรรมนั้นๆ และยังสร้างค่านิยมต่อพฤติกรรมที่รับรู้ผ่านสื่อว่าเป็นค่านิยมที่ยอมรับทางสังคม มักรับข้อมูลที่ถูกต้องเข้ามาเป็นแบบแผนวิธีคิดได้โดยง่าย (พรรณพิมล วิปุลากร, 2554, น. 47) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยที่พบว่า การให้การศึกษาเพื่อการรู้เท่าทันสื่อที่มีประสิทธิภาพสูงสุดจะเกิดกับเด็กในช่วงอายุ 9-12 ปี ดังนั้นเด็กในวัยดังกล่าวควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ ใช้สื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองในการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (อุษา ปักกิ่งลี, 2555, น. 152)

การประเมินเป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูล และตัดสินผลโดยเทียบกับเกณฑ์ ผลจากการประเมินจะเป็นสารสนเทศที่ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้วางแผนดำเนินกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม ผลการประเมินที่มีคุณภาพมาจากการใช้เครื่องมือประเมินที่มีคุณภาพ จากการสำรวจเครื่องมือประเมินการรู้เท่าทันสื่อที่มีผู้สร้างไว้ พบว่ามีงานวิจัยของ จำเริญ ดันหยง (2560) พัฒนาแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในระดับมัธยมศึกษา ปริญญา ประจันบาน และ อนุชา กอนพวง (2558) วิจัยและพัฒนาแบบวัดทักษะในศตวรรษที่ 21 ด้านการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา นอกจากนี้มีงานวิจัยของสร้อยญา จันทร์ชูสกุล และคณะ (2560, น. 119-124) พัฒนามาตรวัดการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปวีณา มาแชะ (2561) พัฒนาแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบแบบพหุวิภาค จะเห็นว่าเครื่องมือวัดทักษะในศตวรรษที่ 21 ยังมีอยู่น้อยไม่เพียงพอ และไม่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายซึ่งมีความหลากหลาย โดยเฉพาะนักเรียนระดับประถมศึกษา

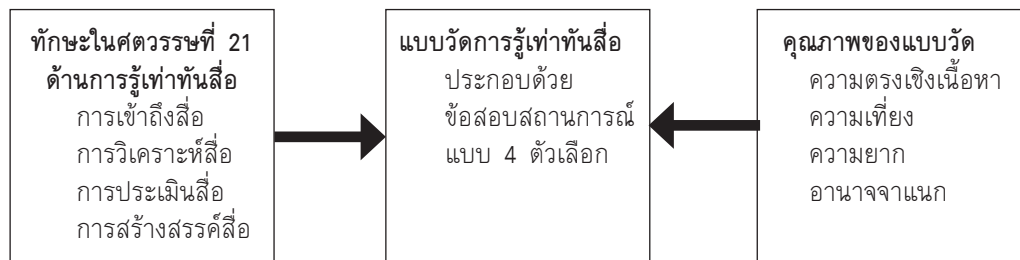
จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการรู้เท่าทันสื่อเป็นทักษะที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการเตรียมความพร้อมให้เด็กมีทักษะในการดำรงชีวิตในโลกของการสื่อสาร และสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะความสามารถในการสื่อสารประการหนึ่งด้วย การรู้เท่าทันสื่อจะเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้ตระหนักถึงอิทธิพลของสารที่มากับสื่อและเลือกรับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการใช้ชีวิตประจำวันได้ แต่เครื่องมือประเมินทักษะด้านการรู้เท่าทันสื่อยังมีอยู่น้อย และยังไม่มียเครื่องมือประเมินการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักเรียนในจังหวัดนนทบุรี และโดยที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชาตั้งอยู่ในจังหวัดนนทบุรี มหาวิทยาลัยจึงควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาประชากรในจังหวัดนนทบุรีในด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านการศึกษาผู้วิจัยเห็นความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องพัฒนาเครื่องมือประเมินการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดนนทบุรี เพื่อนำสารสนเทศที่ได้ไปใช้ในการวางแผนพัฒนานักเรียนในจังหวัดนนทบุรีให้มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อสร้างแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดนนทบุรี
- 2.2 เพื่อตรวจสอบคุณภาพแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดนนทบุรี

กรอบแนวคิดการวิจัย

การพัฒนาแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับทักษะในศตวรรษที่ 21 และการรู้เท่าทันสื่อจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่าทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ประกอบด้วยทักษะ 4 ด้าน ได้แก่ การเข้าถึงสื่อ การวิเคราะห์สื่อ การประเมินสื่อ และการสร้างสรรค์สื่อ กสทช. (2556) อุษา ปิกกินส์ (2555) พรทิพย์ เย็นจะบก (2552) และ รติ ธนารักษ์ (2558) กำหนดเป็นกรอบแนวคิดการพัฒนาแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2561 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 และ เขต 2 สังกัดโรงเรียนรัฐบาล 51 โรงเรียน และโรงเรียนเอกชน 44 โรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน ขนาดเล็ก 15 โรงเรียน ขนาดกลาง 57 โรงเรียน ขนาดใหญ่ 20 โรงเรียน และขนาดใหญ่พิเศษ 3 โรงเรียน รวม 95 โรงเรียน นักเรียนจำนวน 4,931 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2561 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี จำนวน 200 คน จาก 4 โรงเรียน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) ดังนี้

ขั้นที่ 1 สุ่มโรงเรียนแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยให้สังกัดโรงเรียนเป็นชั้น (stratum) แบ่งเป็นโรงเรียนสังกัดรัฐ และเอกชน และสุ่มโรงเรียนแต่ละประเภทในเขตพื้นที่การศึกษาเขตละ 1 โรงเรียน ได้โรงเรียนทั้งหมด 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนทานลัมฤทธิ์วิทยา (โรงเรียนสังกัดรัฐ เขต 1) โรงเรียนวัดผาสุมณังจักร (โรงเรียนสังกัดรัฐ เขต 2) โรงเรียนเทพประทานพร (โรงเรียนเอกชน เขต 1) และโรงเรียนพิชญศึกษา (โรงเรียนเอกชน เขต 2)

ขั้นที่ 2 สุ่มห้องเรียนแบบง่าย โรงเรียนละ 2 ห้อง โดยสุ่มห้องเรียนจากโรงเรียนที่สุ่มได้ในขั้นที่ 1

ขั้นที่ 3 สุ่มนักเรียนจากห้องเรียนที่สุ่มได้ในขั้นที่ 2 โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) กำหนดจำนวนนักเรียนแต่ละโรงเรียนๆ ละ 50 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ลักษณะเป็นแบบสอบถามการรู้เท่าทันสื่อ 1 ฉบับ จำนวน 30 ข้อ แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเข้าถึงสื่อ จำนวน 8 ข้อ ด้านการวิเคราะห์สื่อ จำนวน 8 ข้อ ด้านการประเมินสื่อ จำนวน 7 ข้อ และด้านการสร้างสรรค์สื่อจำนวน 7 ข้อ เกณฑ์การให้คะแนน คือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน

การสร้างเครื่องมือวิจัยดำเนินการ ดังนี้

2.1 กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือวิจัย เพื่อใช้ทดสอบการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดนนทบุรี

2.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อนำมากำหนดเป็นนิยามการรู้เท่าทันสื่อ องค์ประกอบของการรู้เท่าทันสื่อ ตัวบ่งชี้การรู้เท่าทันสื่อ และจัดทำแผนผังแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อ ประกอบด้วยข้อคำถาม 30 ข้อ วัดความสามารถด้านการเข้าถึงสื่อ 8 ข้อ ด้านการวิเคราะห์สื่อ 8 ข้อ ด้านการประเมินสื่อ 7 ข้อ และด้านการสร้างสรรค์สื่อ 7 ข้อ

ตารางที่ 1 แผนผังการสร้างแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตัวบ่งชี้การรู้เท่าทันสื่อ	จำนวนข้อ	ข้อที่
1. การเข้าถึงสื่อ หมายถึง ความสามารถในการได้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อที่หลากหลาย รับรู้และเข้าใจเนื้อหาของสื่อประเภทต่างๆ และใช้สื่อเพื่อการสืบค้นได้อย่างเหมาะสม		
1.1 ใช้สื่อหลากหลายในการแสวงหาข้อมูล ข่าวสาร	1	1
1.2 บอกความหมายของคำศัพท์ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการสื่อสาร	2	2, 3
1.3 รับรู้ และเข้าใจเนื้อหาที่สื่อนำเสนอ	3	4, 5, 6
1.4 เลือกใช้สื่อเพื่อสืบค้นข้อมูล ข่าวสารได้อย่างเหมาะสม	2	7, 8
รวม	8	
2. การวิเคราะห์สื่อ หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะองค์ประกอบ หรือสิ่งที่สื่อนำเสนอ		
2.1 ระบุข้อเท็จจริง ข้อเสนอเกินจริงจากสิ่งที่สื่อนำเสนอ	3	9, 10, 11
2.2 ระบุข้อดี ข้อเสียของสื่อต่อตนเอง และส่วนรวม	3	12, 13, 14
2.3 ระบุผลกระทบของเนื้อหาสื่อต่อสังคม	2	15, 16
รวม	8	
3. การประเมินสื่อ หมายถึง การตัดสินคุณค่าสิ่งที่สื่อเสนออย่างมีหลักการ เหตุผล		
3.1 ตัดสินใจเชื่อหรือไม่เชื่อข้อมูล ข่าวสารจากสื่ออย่างมีหลักการ เหตุผล	4	17,18,19,20
3.2 ตัดสินคุณภาพเนื้อหาสื่ออย่างมีหลักการ เหตุผล	3	21, 22, 23
รวม	7	
4. การสร้างสรรค์สื่อ หมายถึง ความสามารถในการพัฒนาสื่อ และใช้สื่อให้เป็นประโยชน์ ในแบบฉบับของตน		
4.1 โต้ตอบสื่อโดยใช้ภาษาที่ถูกต้อง เหมาะสม	3	24, 25, 26
4.2 ใช้เทคโนโลยีการสื่อสารสร้างสื่อในแบบฉบับของตน	3	27, 28
4.3 มีส่วนร่วมในการพัฒนาสื่อให้ดีขึ้น	2	29, 30
รวม	7	

2.3 เขียนข้อคำถามแบบสถานการณ์ มีคำตอบให้เลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยให้สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ และจำนวนข้อในแผนผังแบบวัด

2.4 จัดทำแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ฉบับร่าง แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ได้แก่ อาจารย์ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวน 1 คน อาจารย์ด้านนิเทศศาสตร์ 1 คน และครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 คน พิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับตัวบ่งชี้ และความเหมาะสมของคำถามที่ใช้ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญเห็นชอบรายการคำถามโดยมีข้อเสนอแนะให้ปรับถ้อยคำบางประเด็น ผู้วิจัยได้ปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะดังกล่าว และจัดทำแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปทดลองใช้ต่อไป

2.5 นำแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนทานสัมฤทธิ์วิทยา โรงเรียนวัดผาสุกมณีจักร โรงเรียนเทพประทานพร และโรงเรียนพิชญศึกษา จำนวน 200 คน แล้วนำผลการตอบมาวิเคราะห์คุณภาพแบบวัด ในด้านความยาก อำนาจจำแนก และความเที่ยง

2.6 จัดพิมพ์แบบวัดการรู้เท่าทันสื่อฉบับสมบูรณ์ และจัดทำสำเนาเพื่อใช้รวบรวมข้อมูลต่อไป

3. การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูล ดำเนินการ ดังนี้

3.1 การรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ โดยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ส่งแบบวัดพร้อมด้วยแผนผังแบบวัดให้ผู้เชี่ยวชาญ และรับคืนด้วยตนเอง 2 คน และส่งทางไปรษณีย์ 1 คน

3.2 การรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ขอความอนุเคราะห์ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยจากผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อแจ้งวัน เวลา ในการนำแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อไปทำการสอบวัดกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

3.2.2 ประสานงานการรวบรวมข้อมูลกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในเรื่องวัน เวลา ในการนำแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อไปทำการสอบวัด

3.2.3 นำแบบวัดไปทดสอบกับนักเรียนด้วยตนเอง ในระหว่างวันที่ 17 – 18 มกราคม 2562 ได้รับผลการทดสอบของนักเรียนครบถ้วนทั้ง 200 คน คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ความยาก (p) โดยใช้สูตรอย่างง่าย และวิเคราะห์อำนาจจำแนก (r) โดยวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item total correlation) และทดสอบนัยสำคัญของค่าสหสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญ .05

4.2 วิเคราะห์ความเที่ยง (Reliability) ของแบบวัดโดยวิเคราะห์สหสัมพันธ์ตามวิธีของคูเดอร์และริชาร์ดสัน 20

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดนนทบุรี

การพัฒนาแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดนนทบุรี ได้แบบวัดการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 ฉบับ ประกอบด้วยข้อสอบสถานการณ์แบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเข้าถึงสื่อ ข้อ 1- 8 ด้านการวิเคราะห์สื่อ ข้อ 9-16 ด้านการประเมินสื่อ ข้อ 17-23 และด้านการสร้างสรรค์สื่อ ข้อ 24-30 เกณฑ์การให้คะแนน คือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน ตัวอย่างข้อคำถาม ดังนี้

ด้านการเข้าถึงสื่อ ตัวบ่งชี้ 1.2 บอกความหมายของคำศัพท์ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการสื่อสารสัญลักษณ์ในภาพ มีความหมายว่าอย่างไร

- ก. รายการที่เหมาะสมกับผู้ชมที่มีอายุ 13 ปี
- ข. รายการที่ผู้ใหญ่ควรให้คำแนะนำ
- ค. รายการที่เหมาะสมกับผู้ชมที่มีอายุ 13 ปีขึ้นไป
- ง. รายการที่ผู้ใหญ่ควรให้คำแนะนำแก่ผู้ชมที่มีอายุน้อยกว่า 13 ปี

ด้านการวิเคราะห์สื่อ ตัวอย่าง 2.1 ระบุข้อเท็จจริง ข้อเสนอเกินจริงจากสิ่งที่สื่อนำเสนอ

น้ำอัดลมเป็นเครื่องดื่มแก้กระหายที่นิยมดื่มในหน้าร้อน ถ้าดื่มประจำ นอกจากส่งผลเสียต่อสุขภาพ เสี่ยงต่อโรคภัยต่างๆ แล้ว ยังส่งผลต่อระบบย่อยอาหาร อีกทั้งน้ำตาลเป็นอาหารที่ให้แก่พลังงานว่างเปล่าคือ ให้พลังงานแต่ไม่ให้สารอาหารอื่นๆ เลย ดังนั้นเพื่อสุขภาพที่ดีจึงควรงด หรือหลีกเลี่ยงการดื่มน้ำหวาน หรือน้ำอัดลมเป็นประจำ เน้นว่าอย่าดื่มประจำ เพราะไม่เป็นผลดีต่อสุขภาพในระยะยาว แต่ให้หันมาดื่มน้ำเปล่าวันละ 8-10 แก้ว แทนจะดีกว่า นอกจากจะช่วยคลายร้อนแล้วยังดีต่อสุขภาพด้วย

จากข้อความดังกล่าว ข้อใดเป็นข้อเท็จจริง

- ก. น้ำอัดลมยิ่งดื่มมากยิ่งดี ช่วยแก้กระหายได้
- ข. การดื่มน้ำอัดลมเป็นประจำส่งผลดีต่อสุขภาพ
- ค. น้ำอัดลมให้พลังงานและสารอาหารที่มีประโยชน์
- ง. ควรดื่มน้ำอัดลมแล้วดื่มน้ำเปล่าแทนเพื่อสุขภาพที่ดี

ด้านการประเมินสื่อ ตัวอย่าง 3.1 ตัดสินใจเชื่อหรือไม่เชื่อข้อมูล ข่าวสารจากสื่ออย่างมีหลักการ เหตุผล เมื่อได้รับข้อความดังกล่าว นักเรียนปฏิบัติอย่างไร

7 ราศี

กันย์ ตุลย์ เมฆ กุมภ์ พฤษภ มิน พิภิก
 จากวันนั้นจนถึง พ.ศ. 2562 แสนเจริญ แสนสมหวัง
 แสนสุข แสนมั่งมี แสนโชคดี แสนปลอดภัย แสนร่ำรวย
 กตแชร์ ขอให้ได้ 7 แสน 7 ล้าน
 พิมพ์ 77 ขอให้ชีวิตมีแต่ความก้าวหน้า

- ก. รับส่งต่อข้อความให้เพื่อนที่เกิดทั้ง 7 ราศี เพื่อทำให้ชีวิตของนักเรียนดีขึ้น
- ข. รับส่งต่อข้อความให้เพื่อนที่เกิดทั้ง 7 ราศี และกำชับให้เพื่อนส่งต่อกันไปเรื่อย ๆ
- ค. เก็บไว้เป็นความลับ เพราะจะได้โชคดีเพียงคนเดียว
- ง. ไม่สนใจ เพราะเป็นเรื่องเหลวไหลไม่มีประโยชน์

ด้านการสร้างสรรค์สื่อ ตัวอย่าง 4.2 ใช้เทคโนโลยีการสื่อสารสร้างสื่อในแบบฉบับของตน

ในวิชาสังคมศึกษา นักเรียนและเพื่อน 5 คน ได้รับมอบหมายให้ทำงานกลุ่มเรื่อง วันลอยกระทง และนำความรู้มาจัดทำเป็นสื่อเพื่อนำเสนอหน้าชั้นเรียน นักเรียนจะมีขั้นตอนในการทำสื่อเรื่องวันลอยกระทงอย่างไร

- ก. สืบค้นเพื่อหาสื่อที่มีผู้อื่นทำไว้แล้วนำมาแก้ไขรายละเอียด และนำเสนอเป็นของกลุ่มตนเอง
- ข. สืบค้นเพื่อหาสื่อที่มีผู้อื่นทำไว้แล้วนำมาแก้ไขรายละเอียด และอ้างอิงแหล่งที่มาของสื่ออย่างชัดเจน

- ค. ออกแบบสื่อด้วยตนเอง จัดทำโครงร่างของสื่อ สืบค้นเนื้อหา ลงมือสร้างสื่อ ปรับปรุงแก้ไข และทดลองใช้สื่อ
- ง. ศึกษาการสร้างสื่อประเภทต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับใช้ ออกแบบให้เหมาะสมกับเนื้อหาให้มีความน่าสนใจและลงมือสร้างสื่อ

2. ผลการตรวจสอบคุณภาพแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดนนทบุรี

การตรวจสอบคุณภาพแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความยาก อำนาจจำแนก และความเที่ยง ดังนี้

2.1 ความตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ทำการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับนิยาม ตัวบ่งชี้ ที่กำหนดไว้ในแผนผังการสร้างแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และนำผลมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อสอบ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง .67 ถึง 1.00

2.2 ความยากและอำนาจจำแนกของข้อคำถาม ดำเนินการโดยนำแบบวัดฉบับร่างซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ และมีผลการตรวจสอบผ่านเกณฑ์ที่กำหนดแล้วจำนวน 30 ข้อ ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดนนทบุรี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 200 คน ได้ค่าความยากของข้อสอบ .33 ถึง .80 และ ค่าอำนาจจำแนก .16 ถึง .58 โดยอำนาจจำแนกของข้อคำถามทุกข้อมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

2.3 ความเที่ยงของแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อ ตรวจสอบโดยนำแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 200 คน แล้วนำผลมาคำนวณหาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์และริชาร์ดสัน ผลการวิเคราะห์ได้ค่าความเที่ยง เท่ากับ .85 ซึ่งค่าความเที่ยงอยู่ในเกณฑ์สูง

คุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา ความยาก และอำนาจจำแนก ของข้อสอบรายข้อ แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความตรงเชิงเนื้อหา ความยาก และอำนาจจำแนก ของข้อสอบรายข้อ									
ข้อ	ความตรง	ความยาก	อำนาจจำแนก	แปลผล	ข้อ	ความตรง	ความยาก	อำนาจจำแนก	แปลผล
1	1	.80	.52	ใช้ได้	16	1	.67	.35	ใช้ได้
2	1	.38	.16	ใช้ได้	17	1	.66	.48	ใช้ได้
3	1	.61	.37	ใช้ได้	18	1	.67	.39	ใช้ได้
4	.67	.77	.32	ใช้ได้	19	1	.49	.16	ใช้ได้
5	1	.40	.29	ใช้ได้	20	1	.63	.56	ใช้ได้
6	1	.57	.26	ใช้ได้	21	1	.63	.54	ใช้ได้
7	1	.48	.40	ใช้ได้	22	.67	.74	.52	ใช้ได้
8	1	.62	.40	ใช้ได้	23	.67	.60	.35	ใช้ได้
9	1	.62	.33	ใช้ได้	24	.67	.41	.34	ใช้ได้
10	1	.61	.46	ใช้ได้	25	1	.73	.58	ใช้ได้
11	1	.69	.51	ใช้ได้	26	.67	.36	.23	ใช้ได้
12	1	.73	.54	ใช้ได้	27	1	.52	.29	ใช้ได้
13	.67	.51	.29	ใช้ได้	28	1	.44	.26	ใช้ได้
14	1	.31	.20	ใช้ได้	29	1	.46	.45	ใช้ได้
15	1	.53	.23	ใช้ได้	30	1	.52	.45	ใช้ได้

สรุปได้ว่าผลการวิจัย ได้แบบวัดการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดนนทบุรีจำนวน 1 ฉบับ ประกอบด้วยข้อคำถาม 30 ข้อ เป็นแบบวัดสถานการณ์ แบบวัดมีคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา ความเที่ยง ความยาก และอำนาจจำแนก

อภิปรายผล

1. แบบวัดการรู้เท่าทันสื่อที่พัฒนา เป็นแบบสถานการณ์ 30 ข้อ ประกอบด้วยข้อคำถามที่วัดความสามารถด้านการรู้เท่าทันสื่อ 4 ด้าน ได้แก่ การเข้าถึงสื่อ การวิเคราะห์สื่อ การประเมินสื่อ และการสร้างสรรค์สื่อ สอดคล้องกับ Livingstone (2004, อ้างใน รติ ธนารักษ์) พรทิพย์ เย็นจะบก (2552) อุษา บั๊กกันส์ (2555) รติ ธนารักษ์ (2558) ที่กล่าวว่าการรู้เท่าทันสื่อมีองค์ประกอบ 4 ด้านดังกล่าว โดยผู้วิจัยสังเคราะห์องค์ประกอบของการรู้เท่าทันสื่อจากนักวิชาการส่วนใหญ่ แล้วนำมาสรุปเป็นโครงสร้างของแบบวัด เขียนข้อคำถามโดยใช้สถานการณ์ที่เป็นเรื่องราว เหตุการณ์ที่พบในชีวิตประจำวันของนักเรียน ทำให้ได้แบบวัดการรู้เท่าทันสื่อ ที่ประกอบด้วยข้อคำถามวัดความสามารถในการเข้าถึงสื่อ (ข้อ 1-8) วัดความสามารถในการวิเคราะห์สื่อ (ข้อ 9-16) วัดความสามารถในการประเมินสื่อ (ข้อ 17-23) และวัดความสามารถในการสร้างสรรค์สื่อ (ข้อ 24-30) ที่เหมาะสม สถานการณ์สอดคล้องกับสิ่งที่นักเรียนพบในชีวิตประจำวัน และครอบคลุมความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียน ในการนำแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อไปใช้ สามารถวิเคราะห์ความสามารถของนักเรียนในแต่ละด้านย่อย ๆ ตามองค์ประกอบทั้งสี่ด้านได้ กล่าวคือ นักเรียนที่ตอบคำถามข้อ 1-8 ได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ แสดงว่ามีความสามารถในการเข้าถึงสื่อ ในทำนองเดียวกัน นักเรียนที่ตอบคำถามข้อ 9-16 ได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ แสดงว่ามีความสามารถในการวิเคราะห์สื่อ นักเรียนที่ตอบคำถามข้อ 17-23 ได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ แสดงว่ามีความสามารถในการวิพากษ์สื่อ และนักเรียนที่ตอบคำถามข้อ 24-30 ได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ แสดงว่ามีความสามารถในการสร้างสรรค์สื่อ นอกจากนี้ยังสามารถพิจารณาความถนัดย่อย ๆ ตามตัวบ่งชี้ได้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับครู หรือผู้นำแบบวัดไปใช้ในการนำผลการวัดที่ได้ไปเป็นแนวทางการหาวิธีการพัฒนานักเรียนได้ตรงจุด เป็นการใช้องค์ความรู้ที่ได้มาอย่างคุ้มค่าตามหลักของการวัดและประเมินผลการศึกษา

2. คุณภาพของแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อ ด้านความตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดจากการให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ประกอบด้วยอาจารย์ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวน 1 คน อาจารย์ด้านนิเทศศาสตร์ 1 คน และครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 คน พิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับตัวบ่งชี้ และความเหมาะสมของคำถามที่ใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้เชี่ยวชาญเห็นชอบรายการคำถาม โดยมีข้อเสนอแนะให้ปรับแก้การใช้ถ้อยคำบางประเด็น ผู้วิจัยได้ปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะ สรุปได้ว่าข้อคำถามทุกข้อมีความตรง โดยดัชนีความสอดคล้องมีค่าตั้งแต่ .67-1.00 เป็นไปตามเกณฑ์ข้อคำถามที่มีคุณภาพ กล่าวคือ ค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ถือว่าข้อคำถามมีความตรง (วรรณดี แสงประทีปทอง บุญศรี พรหมมาพันธุ์ และสมคิด พรหมจรรย์, 2557, น. 79) คุณภาพด้านความเที่ยงของแบบวัด การตรวจสอบความเที่ยงของแบบวัดโดยนำแบบวัดไปทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดนนทบุรี ทั้งนักเรียนในโรงเรียนของรัฐ และเอกชน และเป็นนักเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 และเขต 2 วิเคราะห์ค่าความเที่ยงโดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ และริชาร์ดสัน ซึ่งเหมาะสมกับลักษณะของแบบวัด ผลการวิเคราะห์ได้ค่าความเที่ยง เท่ากับ .85 แปลผลได้ว่าค่าความเที่ยงอยู่ในเกณฑ์สูง แสดงว่าแบบวัดให้ผลการวัดที่เชื่อถือได้ ส่วนคุณภาพของแบบวัดรายข้อ ได้ค่าความยากของข้อคำถาม .31 ถึง .80 และค่าอำนาจจำแนก .16 ถึง .58 ข้อคำถามมีความยากกระจาย ตั้งแต่ค่อนข้างยาก ยากปานกลาง และยากน้อย และอำนาจจำแนกของข้อคำถามทุกข้อมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 สรุปได้ว่า ข้อคำถามแต่ละข้อมีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ และแบบวัดทั้งฉบับมีคุณภาพตามเกณฑ์การสร้างแบบวัด ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำแบบวัดที่พัฒนาขึ้นไปใช้ได้

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นนทบุรี สามารถนำแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่พัฒนาและมีคุณภาพนี้ ไปสอบวदनักเรียนของโรงเรียนในสังกัด เพื่อนำข้อมูลไปใช้เป็นสารสนเทศในการวางแผนพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดนนทบุรีในส่วนที่รับผิดชอบต่อไป
2. ผู้บริหารสถานศึกษา และครูของโรงเรียนในจังหวัดนนทบุรี สามารถนำแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่พัฒนาขึ้นไปทดสอบนักเรียนในโรงเรียน เพื่อนำสารสนเทศทั้งสารสนเทศรายองค์ประกอบ และสารสนเทศการรู้เท่าทันสื่อในภาพรวม มาใช้เป็นแนวทางการหาวิธีการพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป
3. ควรมีการพัฒนาเครื่องมือวัดการรู้เท่าทันสื่อในรูปแบบอื่นๆ เช่น แบบสังเกต หรือแบบประเมินการปฏิบัติ หรือวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือวัดด้วยตามแนวทฤษฎีการวัดอื่น หรือสร้างเครื่องมือวัดการรู้เท่าทันสื่อในระดับชั้นอื่นๆ เพื่อทำให้มีเครื่องมือวัดที่หลากหลาย และครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- จำเรียง ต้นหยง. (2560). *การพัฒนาแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปกรณ์ ประจันบาน และ อนุชา กองพ่วง. (2558). *การพัฒนาแบบวัดทักษะในศตวรรษที่ 21 ด้านการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา*. (คณะศึกษาศาสตร์), พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ปวีณา มาแฉะ. (2561). *การพัฒนาแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบแบบพหุวิภาค*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- พรรณพิมล วิปุลากร. (2554). *รู้เท่าทันสื่อแนวคิดและทฤษฎี*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ปิ่นโตพับลิชชิง.
- พรรณพิมล หล่อตระกูล. (2553). *เผ่าระวังและเท่าทันรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กประเภทปลาย*. กรุงเทพฯ: ออฟเซ็ท ครีเอชั่น.
- พรทิพย์ เย็นจะบก. (2552). *ถอดรหัส ลับความคิดเพื่อการรู้เท่าทันสื่อ: คู่มือการเรียนรู้เท่าทันสื่อ*. กรุงเทพฯ: ออฟเซ็ท ครีเอชั่น.
- รติ ธนารักษ์. (2558). *การรู้เท่าทันสื่อ: ประโยชน์และการนำไปใช้ กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- วรรณดี แสงประทีปทอง. (2561). *แนวทางการประเมินผลการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. วารสารวิจัยและประเมินผล อุบลราชธานี*, 7(1), 1 - 10.
- วรรณดี แสงประทีปทอง บุญศรี พรหมมาพันธุ์ และสมคิด พรหมจ้อย. (2557). *การสร้างเครื่องมือวิจัย*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.
- สร้อยญา จันทรัฐสกุล อัจศรา ประเสริฐสิน และพินดา วราสุนันท์. (2560). *การพัฒนามาตรวัดการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).
- สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. (2556). *รู้เท่าทันสื่อคืออะไร เรื่องน่ารู้เพื่อผู้บริโภค*. สืบค้น 10 มกราคม 2559 จาก <http://bep.nbtc.go.th>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- อุษา บิ๊กกินส์. (2555). *การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ. วารสารสุทธิปริทัศน์*, 26(80), 147-161.